

Assen, 16 juni 2022

Ons kenmerk 202103684-01007493

BESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHE INZAKE ONTHEFFING OP BASIS VAN HOOFDSTUK 3 VAN DE WET NATUURBESCHERMING (WNB)

Ontheffinghouder : Stichting Rashuys
Activiteit : Isolatie van dak
Locatie : Giezenstraat 3, 9305 TG Roderesch

Deze ontheffing wordt verleend voor de periode vanaf het moment van afgifte tot en met 31-12-2023.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Drenthe (GS) hebben besloten op basis van bijgevoegde motivering (zie bijlage 1) een ontheffing te verlenen aan Stichting Rashuys voor wat betreft de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 2 en lid 4 van de Wnb, waar het gaat om het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van vleermuizen en het opzettelijk verstoren van vleermuizen.

De ontheffing wordt verleend onder de volgende voorschriften:

1. Algemene voorschriften

- 1.1 De ontheffing wordt slechts voor de hierboven beschreven verbodsbepalingen en genoemde soorten verleend.
- 1.2 Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- 1.3 De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Drenthe indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschriften 1.1 en 1.2 noodzakelijk zijn.
- 1.4 Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- 1.5 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- 1.6 De ontheffinghouder dient, zodra de datum van aanvang van de werkzaamheden bekend is, doch uiterlijk 7 dagen van tevoren, hiervan melding te maken bij de provincie Drenthe. Dit kan door een e-mail te sturen naar vth@drenthe.nl.

2. Specifieke voorschriften

- 2.1 Er dient gewerkt te worden zoals beschreven in de rapportage Ecologisch onderzoek en Activiteitenplan 't RAShuys te Roderesch, d.d. 19 november 2021, door Vos Ecologisch Onderzoek en het bijbehorende (aanvullende) document 'Mitigatie RAShuys, d.d. 23 mei 2022, door Vos Ecologisch Onderzoek, zoals bijgevoegd bij de aanvraag en zover in deze ontheffing niet anders is aangegeven.
- 2.2 Kleine wijzigingen in de uitvoering van het project en de hieronder genoemde voorschriften kunnen doorgevoerd worden na afstemming met de ecooloog en in overleg met het

- bevoegd gezag / toezichthouder en dienen minimaal ecologisch gelijkwaardig te zijn aan de in de aanvraag voorgestelde werkwijze.
- 2.3 Maximaal vijf dagen voorafgaand aan de werkzaamheden dient door een ecologische deskundige vastgesteld te zijn dat er geen beschermde soorten in de te renoveren woningen aanwezig zijn.
- 2.4 De in dit besluit beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient ten alle tijden op de locatie (papier of digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name ook de uitvoerenden op de locatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit protocol te worden uitgevoerd.
- 2.5 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden van alle ecologische handelingen. Uit dit logboek moet aantoonbaar blijken wanneer en op welke wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek moet op verzoek worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren en is beschikbaar voor inzage voor het bevoegd gezag.
- 2.6 Vijf dagen voorafgaand aan de werkzaamheden, wordt het RAShuys tijdelijk ongeschikt gemaakt door een combinatie van exclusion flaps en het (omkeerbaar) afsluiten van spleten. Gedurende de werkzaamheden zijn er rond het gebouw vleermuiskasten aanwezig, zodat er alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar zijn.
- 2.7 Het ongeschikt maken van woningen dient uitsluitend plaats te vinden voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden. Hierbij dient te worden voorkomen dat verblijfplaatsen onnodig ongeschikt gemaakt worden, omdat de werkzaamheden pas na het betreffende voortplantings- of winterseizoen plaatsvinden. De planning dient uit te sluiten dat t.g.v. het ongeschikt maken van een zomer-, paar- of winterseizoen voor een soort onnodig verloren gaat.
- 2.8 Als de zolder wordt na-geïsoleerd, gaat het microklimaat van de verblijfplaatsen veranderen. Van belang is vooral dat er koele plekken overblijven. Koele plekken blijven over bij de spleten onder de dakranden. Ook de gevel aan de noordzijde kan gebruikt worden en deze dient dan ook niet plaatselijk te purren en op deze plekken kasten en/of platen tegen de muur te bevestigen.
- 2.9 De vleermuiskasten blijven permanent hangen als ecologische plus. Verder worden als ecologische plus tenminste 12 spleten gefreesd in de onderzijde van het overstekende deel van het dakbeschot, verspreid over de zuid- en oostzijde, zodat dwergvleermuizen tussen het dakbeschot en de pannen kunnen verblijven (dimensies van open stootvoeg: 5 cm x 2,5 cm). Omdat de dakpannen vast op het dak liggen en het geen onderdeel is van de werkzaamheden, wordt afgezien van het verplaatsen van mussenschroot.
- 2.10 De te herstellen spleten geven toegang tot de zolderruimte (gewone grootoorvleermuis) of ruimtes tussen muur en daklijsten (gewone dwergvleermuis). Overal waar voorheen voldoende ruimte was voor vleermuizen om achter de lijsten weg te kruipen, dienen de doorgangen naar de zolder te worden hersteld.
- 2.11 Indien er gebruik wordt gemaakt van kunstmatige verlichting buiten het pand (in verband met de werkzaamheden of in de permanente situatie), dan dient dit vleermuisvriendelijke (amberkleurige) verlichting te zijn. Kunstmatige verlichting mag bomerijen niet aanschijnen alsmede in- en uitvliegopeningen van vleermuisverblijfplaatsen.

Gewone dwergvleermuis

- 2.12 De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis. Indien de werkzaamheden niet buiten het

- kwetsbare seizoen van de gewone dwergvleermuis uitgevoerd kunnen worden, dienen de bebouwing maximaal vijf dagen voorafgaand aan het kwetsbare seizoen ongeschikt gemaakt te worden onder begeleiding van een ecologisch deskundige, zodat er geen verstoring plaatsvindt van de gewone dwergvleermuis tijdens de werkzaamheden.
- 2.13 De ontheffinghouder dient minimaal 12 externe vleermuiskasten op te hangen die geschikt zijn voor de gewone dwergvleermuis in de directe omgeving van het plangebied (zoals aangegeven in het document 'Mitigatie RAShuys, d.d. 23 mei 2022, door Vos Ecologisch Onderzoek). Deze externe vleermuiskasten dienen zo hoog mogelijk opgehangen te worden (maar minstens op 4 meter hoogte), met een vrije aanvliegroete en vrij van kunstmatige lichtverstoring. Deze verblijfplaatsen dienen tenminste één jaar nadat de permanente verblijfplaatsen zijn gerealiseerd beschikbaar te blijven voor de gewone dwergvleermuis. Verwijdering van deze tijdelijke verblijfplaatsen mag na deze periode alleen geschieden buiten de kwetsbare periode dan wel binnen de kwetsbare periode als door een ecologisch deskundige is vastgesteld dat de verblijven niet in gebruik zijn.
- 2.14 De ontheffinghouder dient vijf dagen, na uitvoering van de isolatiewerkzaamheden, het dak te laten uitwasemen van dampen. Daarna dient het dak opnieuw toegankelijk te worden gemaakt door tenminste 12 spleten onder het dak aan te brengen (verwijderen van borstels en exclusion flaps onder begeleiding van een ecologisch deskundige).
- 2.15 De externe vleermuiskasten (zoals beschreven in het document 'Mitigatie Rashuys, d.d. 23 mei 2022, door Vos Ecologisch Onderzoek, blijven permanent hangen als ecologische plus. Verder worden als ecologische plus tenminste 12 spleten gefreesd in de onderzijde van het overstekende deel van het dakbeschoot, verspreid over de zuid- en oostzijde, zodat gewone dwergvleermuizen tussen het dakbeschoot en de pannen kunnen verblijven (dimensies van open stootvoeg: 5 cm x 2,5 cm).

Gewone grootoorvleermuis

- 2.16 De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone grootoorvleermuis. Indien de werkzaamheden niet buiten het kwetsbare seizoen van de gewone grootoorvleermuis uitgevoerd kunnen worden, dienen de bebouwing maximaal vijf dagen voorafgaand aan het kwetsbare seizoen ongeschikt gemaakt te worden onder begeleiding van een ecologisch deskundige, zodat er geen verstoring plaatsvindt van de gewone grootoorvleermuis tijdens de werkzaamheden.
- 2.17 De ontheffinghouder dient minimaal 4 externe vleermuiskasten op te hangen die geschikt zijn voor de gewone grootoorvleermuis in de directe omgeving van het plangebied (zoals aangegeven in het document 'Mitigatie RAShuys, d.d. 23 mei 2022, door Vos Ecologisch Onderzoek). Deze externe vleermuiskasten dienen zo hoog mogelijk opgehangen te worden (maar minstens op 4 meter hoogte), met een vrije aanvliegroete en vrij van kunstmatige lichtverstoring. Deze verblijfplaatsen dienen tenminste één jaar nadat de permanente verblijfplaatsen zijn gerealiseerd beschikbaar te blijven voor de gewone grootoorvleermuis. Verwijdering van deze tijdelijke verblijfplaatsen mag na deze periode alleen geschieden buiten de kwetsbare periode dan wel binnen de kwetsbare periode als door een ecologisch deskundige is vastgesteld dat de verblijven niet in gebruik zijn.
- 2.18 Voor de permanente situatie dienen ruwe houten beplating op tenminste vijf plekken binnenin het dak bevestigd te worden zoals beschreven in de rapportage Ecologisch onderzoek en Activiteitenplan 't RAShuys te Roderesch, d.d. 19 november 2021, door Vos Ecologisch Onderzoek. De invliegplekken voor de gewone grootoorvleermuis dienen noordzijde-, oost- en zuidzijde te zijn.

3. Overige voorschriften

- 3.1 Een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend dient ten minste aanwezig of betrokken te zijn op de volgende momenten:
- a) bij het ongeschikt maken van het gebouw voor de gewone dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis, voorafgaand aan de uit te voeren (voorgenomen) werkzaamheden;
  - b) tijdens het aanbrengen of het bepalen van de exacte locaties van de alternatieve (zowel de tijdelijke als de permanente) verblijfplaatsen op geschikte locaties.
- 3.2 Het kan voorkomen dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren. In dat geval dient de ontheffinghouder, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

4. Zorgplicht

- 4.1 De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten beperkt of ongedaan gemaakt worden.
- 4.2 In navolging van het voorgaande voorschrift dient de ontheffinghouder rekening te houden met het broedseizoen van vogels. De werkzaamheden dienen zoveel mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Mocht dit niet mogelijk zijn, dient een deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied te controleren op in gebruik zijnde nesten. Als er in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen dienen de werkzaamheden te worden uitgesteld tot na het broedseizoen. Het plangebied moet hiervoor worden vrijgegeven door de deskundige.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
namens dezen,

A. Venekamp,
Teammanager Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

Afschrift aan:

- Vos Ecologisch Onderzoek (digitaal)
- het College van Burgemeester en Wethouders van Noordenveld (digitaal)

Bezwaar

Belanghebbenden die het niet eens zijn met dit definitieve besluit, kunnen binnen zes weken na de dag van verzending van dit besluit een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. Voor meer informatie over de bezwaarprocedure zie <http://provincie.drenthe.nl/loket/bezwaarschriften>.

BIJLAGE 1: MOTIVERING BIJ BESLUIT

1. Aanvraag en procesverloop

Op 5 december 2021 hebben wij een aanvraag ontvangen voor een ontheffing van de Wnb, van Vos Ecologisch Onderzoek namens Stichting RAShuys (hierna ontheffinghouder). Op 23 mei 2022 heeft de gemachtigde, namens de ontheffinghouder, naar aanleiding van de door ons gestelde vragen, ons als bevoegd gezag aanvullende informatie toegestuurd. Het project betreft het isoleren van het dak van het RAShuys aan de Giezenstraat 3 in Roderesch, gemeente Noordenveld. De ontheffinghouder heeft een ontheffing aangevraagd voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 2 en lid 4 van de Wnb voor de volgende soorten: gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*).

Figuur 1: overzichtskartaal van het projectgebied (bron: Ecologisch onderzoek en Activiteitenplan 't RAShuys te Roderesch, d.d. 19 november 2021, door Vos Ecologisch Onderzoek)

2. Wettelijk kader

2.1 *Habitatrichtlijn, bijlage II van verdrag van Bern en Bijlage I van verdrag van Bonn*

De gewone dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis zijn beschermde inheemse soorten als bedoeld in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, en bijlage II van het verdrag van Bern en zijn zodoende beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.5 lid 2 van de Wnb is het verboden om dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is het verboden om de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen als bedoeld in artikel 3.5 lid 4, van de Wnb vallen o.a. kraamverblijven, zomerverblijven, paarverblijven en winterverblijven, maar ook essentiële vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van de voortplantingsplaats of rustplaats worden hieronder gerekend. Tijdelijke, seizoensgebonden verblijfplaatsen als holen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per individu zijn ook beschermd door artikel 3.5 lid 4, van de Wnb.

Naast artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is ontheffing gevraagd voor artikel 3.5 lid 2 van de Wnb. Gelet op de werkzaamheden valt niet uit te sluiten dat er sprake is van mogelijk opzettelijke verstoring van de gewone dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis. Daarom is ontheffing van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.5, lid 2, van de Wnb noodzakelijk.

2.3 *Beoordelingsgronden ontheffing verlening*

Op grond van artikel 1.10, lid 3, van de Wnb dienen wij bij het afgeven van een ontheffing op grond van de Wnb rekening te houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en de regionale en lokale bijzonderheden. In dit geval zien wij, deze belangen in acht genomen, geen reden om de ontheffing anders vorm te geven.

Daarnaast blijkt uit de relevante wet- en regelgeving dat de aangevraagde ontheffing alleen kan worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing bestaat, de ontheffing aangevraagd wordt onder een aangewezen belang en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is. De ontheffinghouder heeft aangegeven te voldoen aan de voorwaarden zoals deze worden gesteld in artikel 3.8 van de Wnb.

3. **Overwegingen**

Bij isolatiewerkzaamheden op 12 augustus 2020 zijn gewone grootoorvleermuizen aangetroffen op de zolder van het dorpshuis 't RAShuys te Roderesch. De werkzaamheden zijn direct stilgelegd, er heeft overleg plaatsgevonden met de gemeente en provincie en er heeft ecologisch onderzoek plaatsgevonden. Het verstoren c.q. vernielen van een verblijfplaats van vleermuizen geldt, zonder ontheffing, als een overtreding van de Wnb. In principe zou de zolder in de oorspronkelijke staat moeten worden teruggebracht, om de verstoring zoveel mogelijk ongedaan te maken. Omdat dit eveneens verstoring kan opleveren en de zolder zijn functie als verblijfplaats nog (gedeeltelijk) kan vervullen, is eerst nader c.q. aanvullend onderzoek verricht. De Stichting 't RAShuys wil graag de isolatiewerkzaamheden hervatten.

Uit foto's en bijgaand commentaar blijkt dat dit tenminste drie tot vijf individuen zijn geweest van de gewone grootoorvleermuis, op d.d. 12 augustus 2020 vastgesteld. Mogelijk zijn bij het isoleren in- en uitvlieggaten in de noordgevel afgesloten geraakt. In de nacht van vrijdag 14 op zaterdag 15 augustus 2020 ging het alarm in de school af als gevolg van een gewone grootoorvleermuis die in de hal van de school opdook. Dit lijkt in elk geval een gevolg van de verstoring te zijn en wijst er mogelijk op dat het individu zijn gebruikelijke route naar buiten niet kon nemen. Op de aansluiting van dakbeschot naar vloer aan de zuidoostzijde is niet geïsoleerd, waardoor in- en uitvlieggaten daar open zijn gebleven. Op 19 augustus 2020 is de zolder geïnspecteerd. Aan de noordzijde lag een dode gewone grootoorvleermuis. Deze is kort voor of tijdens de werkzaamheden overleden. De hele zoldervloer van ca 300 m2 was bedekt met verspreide vleermuiskeutels, nergens in grote hopen. Aan de buitenzijde zijn diverse spleten in de noord-, oost- en zuidgevel die toegang kunnen geven tot de zolder (en waarvan een deel mogelijk ontoegankelijk is geraakt). Nergens aan de buitenzijde van de gevels waren uitwerpselen aanwezig die een geregeld gebruik indiceerden. Aan de westzijde is de zolder omgeven door lagere daken, waardoor er voor vleermuizen niet voldoende in- en uitvliegmogelijkheden zijn.

Uitgevoerd onderzoek

Op basis van het uitgevoerde veldonderzoek conform Vleermuisprotocol 2017 en 2021 (zie de rapportage Ecologisch onderzoek en Activiteitenplan 't RAShuys te Roderesch, d.d. 19 november 2021, door Vos Ecologisch Onderzoek) is er een sterke aanwijzing dat er in 2021 in de omgeving een kraamverblijfplaats aanwezig is met een groot aantal gewone grootoorvleermuizen. De zolder van 't RAShuys is als kraamverblijfplaats weinig of niet geschikt. De isolatiewerkzaamheden van 2020 hebben geen negatief effect gehad op een kraamverblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis. De zolder betreft waarschijnlijk een mannetjesverblijfplaats, die sinds de isolatie niet meer gebruikt is als verblijfplaats. Het aantal van vijf gewone grootoorvleermuizen dat in augustus 2020 is aangetroffen, past bij een mannetjesverblijf en betreft waarschijnlijk het werkelijke aantal aanwezige gewone grootoorvleermuizen. Behalve de Gewone grootoorvleermuis is het RAShuys ook voor de gewone dwergvleermuis van belang als verblijfplaats. Er bevinden zich één à twee zomerverblijfplaatsen en een paarverblijfplaats.

Het veldonderzoek is een momentopname. Aan de hand van literatuur en overleg met de Zoogdiervereniging is nagegaan wat de specifieke ecologische eisen van de gewone grootoorvleermuis zijn en op welke wijze mitigerende en compenserende maatregelen genomen kunnen worden.

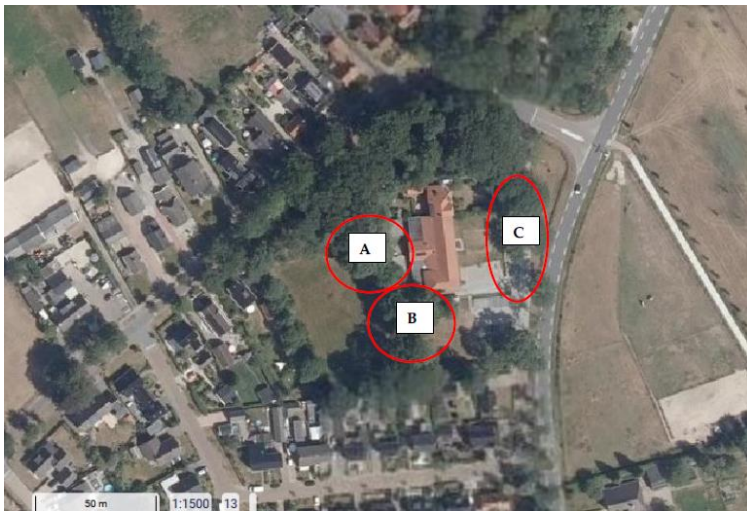
Voor een algemeen beeld van de soorten die vanuit de literatuur en NDFF uit de omgeving bekend zijn, zijn ecologische quickscans geraadpleegd die in 2018 in de omgeving zijn uitgevoerd aan de Kaatsweg in hetzelfde kilometerhok (op 370 m. afstand), aan de Hoofdweg (op 660 m. afstand) en in Alteveer (op 800 m. afstand).

Natuurvrij maken

Maximaal vijf dagen voorafgaand aan de werkzaamheden, wordt 't RAShuys tijdelijk ongeschikt gemaakt door een combinatie van exclusion flaps en het (omkeerbaar) afsluiten van spleten. Gedurende de werkzaamheden zijn er rond het gebouw externe vleermuiskasten in bomen aanwezig, zodat er alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar zijn. Het natuurvrij maken gebeurt onder ecologische begeleiding van een ter zake kundige ecooloog op het gebied van vleermuizen.

Tijdelijke compensatie

De werkzaamheden zijn gepland tussen 5 juli 2022 en 1 augustus 2022 en duren ongeveer één dag. Daardoor blijft de functie van winterverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis intact. Tijdens de werkzaamheden en direct daarna is het gebouw voor vleermuizen niet beschikbaar als verblijfplaats. De functie van zomerverblijfplaats wordt ondervangen door middel van vleermuiskasten in de bomen rondom het gebouw. Voor deze kasten is een gewenningsperiode van drie maanden nodig tijdens de actieve periode van vleermuizen (april t/m juni) (zie Figuur 2).

Figuur 2: locaties met vleermuiskasten: A - 4 platte kasten (Gewone dwergvleermuis) en 2 bolle kasten (gewone grootoorvleermuis); B - 4 platte kasten (gewone dwergvleermuis) en 2 bolle kasten (gewone grootoorvleermuis); C - 4 platte kasten (gewone dwergvleermuis) (bron: document 'Mitigatie 't RAShuys, d.d. 23 mei 2022, door Vos Ecologisch Onderzoek)

Permanente mitigatie

Over het herstellen van de verblijfsfunctie is in september 2020 contact geweest met dhr. M. Schillemans van de Zoogdiervereniging. Hij adviseerde goede extra wegkruipmogelijkheden op de zolder. Als de zolder wordt na-geïsoleerd, zal het microklimaat veranderen. Van belang is vooral dat er koele plekken overblijven. Koele plekken blijven over bij de spleten onder de dakranden. Tevens de gevel aan de noordzijde kan gebruikt worden, door deze plaatselijk niet te isoleren en op deze plekken kasten en/of platen tegen de muur te bevestigen. De vleermuiskasten blijven permanent hangen als ecologische plus. Verder worden als ecologische plus tenminste 12 spleten gefreesd in de onderzijde van het overstekende deel van het dakbeschoot, verspreid over de zuid- en oostzijde, zodat gewone

dwergvleermuizen tussen het dakbeschot en de pannen kunnen verblijven (dimensies van open stootvoeg: 5 cm x 2,5 cm). Gezien de dakpannen vast op het dak liggen en het geen onderdeel is van de werkzaamheden, wordt afgezien van het verplaatsen van mussenschroot.

De overige, te herstellen spleten geven toegang tot de zolderruimte (gewone grootoorvleermuis) of ruimtes tussen muur en daklijsten (gewone dwergvleermuis). Overal waar voorheen voldoende ruimte was voor vleermuizen om achter de lijsten weg te kruipen, worden de doorgangen naar de zolder hersteld. Indien er buiten gebruik wordt gemaakt van kunstmatige verlichting, dient dit eveneens amberkleurige (vleermuisvriendelijke) verlichting te zijn.

3.1 *Alternatievenafweging*

De isolatiewerkzaamheden zijn gebonden aan het dak van 't RAShuys en dus aan deze locatie. Niet uitvoeren betekent dat het gebouw zijn huidige slechte isolatiestatus houdt, waardoor duurzaamheidsdoelstellingen niet worden gehaald.

Het is belangrijk dat de werkzaamheden ruim voor de winter klaar zijn, zodat gewone dwergvleermuizen en gewone grootoorvleermuizen het gebouw in het najaar weer in gebruik nemen en er evt. kunnen overwinteren. Uitvoering in de herfst en winter heeft als nadeel dat het gebouw langdurig niet gebruikt kan worden door vleermuizen.

Door voldoende alternatieve, permanente verblijfplaatsen aan te bieden en de invliegopeningen c.q. spleten in het dak te herstellen voor de gewone dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de aanwezige beschermde soorten en worden de effecten zoveel als mogelijk beperkt c.q. ontstane effecten hersteld. Voor de ingreep bestaat geen andere bevredigende oplossing.

3.2 *Belangenafweging*

De ontheffinghouder geeft in de aanvraag aan te werken in het belang van volksgezondheid of openbare veiligheid of in het belang van andere redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten genoemd in artikel 3.8, lid 5, sub b van de Wnb.

Volksgezondheid of openbare veiligheid (of andere dwingende redenen van groot openbaar belang)

De Nederlandse samenleving staat voor de opgave om de gebouwenvoorraad te verduurzamen. Om het gebruik van fossiele brandstoffen af te bouwen, zoals recent ook op de internationale klimaatop in Glasgow bevestigd, is het essentieel dat gebouwen worden geïsoleerd om de energiebehoefte te beperken. Het oude schoolgebouw verbruikt voor de verwarming veel energie, waarbij veel kooldioxide vrijkomt en daarmee bijdraagt aan het versterken van het broeikaseffect. Door het dak te isoleren, wordt het energieverbruik substantieel verminderd.

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belang(en). De genoemde belangen vormen een voldoende onderbouwing om het optreden van (beperkte) negatieve effecten op de aangevraagde soorten te rechtvaardigen.

3.3 *Staat van instandhouding*

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in Nederland de meest algemeen voorkomende vleermuisensoort. De populatie wordt geschat op 300.000 tot 600.000 individuen (Ottenburg & Van Swaay, red., 2014). Uit Adams et. al (2019) blijkt dat het verspreidingsgebied van de gewone dwergvleermuis gunstig is, maar dat (de trend van) de staat van instandhouding onbekend is.

Door de werkzaamheden worden één of enkele gewone dwergvleermuizen gedwongen hun verblijfplaatsen te verlaten. De aangeboden externe vleermuiskasten bieden vervangende verblijfplaatsen. Na afloop van de werkzaamheden komen de verblijfplaatsen onder de dakrand weer beschikbaar. Dit betekent dat de staat van instandhouding, zowel lokaal als landelijk, niet in het

geding komt. Door de genomen maatregelen en het feit dat de invliegopeningen c.q. spleten in het dak weer hersteld worden, zorgt ervoor dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn op de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis. Negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van de soort worden daarom niet verwacht.

Gewone grootoorvleermuis

Het aantal gewone grootoorvleermuizen in Nederland wordt geschat op minimaal 5.000 tot 7.500 dieren. Na een afname van de aantallen overwinterende gewone grootoorvleermuizen in de tweede helft van de vorige eeuw, lijkt de trend nu weer stabiel. Desondanks is de actuele staat van instandhouding onbekend. De vraag is natuurlijk wat de na-isolatie voor effect gaat hebben op de soort, alsmede ook het verdwijnen van kleinschalige landschappen.

Wanneer de isolatiewerkzaamheden niet hadden plaatsgevonden, was er een verblijfplaats aanwezig met ca. vijf gewone grootoorvleermuizen. Door de werkzaamheden veranderen de eigenschappen van de verblijfplaats, zodat het er in de zomer gemiddeld koeler is en in de winter warmer. Bovendien verdwijnt een deel van de wegkruipmogelijkheden door het aanbrengen van pur. Door zorgvuldig te werken, nieuwe wegkruipmogelijkheden te bieden en spleten te handhaven en (op)nieuw aan te brengen kan de zolder de functie als verblijfplaats blijven vervullen. De werkzaamheden veroorzaken een tijdelijke verstoring. De vijf gewone grootoorvleermuizen maken deel uit van een relatief grote lokale populatie met meerdere alternatieve verblijfplaatsen. Net als landelijk staat ook plaatselijk de populatie onder druk doordat verblijfplaatsen verdwijnen door aanpassingen aan woningen en door een verdere achteruitgang van het landschap door intensivering. Verwacht wordt dat de lokale populatie de verstoring kan opvangen, maar om de populatie duurzaam te behouden, is de zolder nodig, gezien het aangetoonde gebruik door vijf gewone grootoorvleermuizen.

Door de genomen maatregelen en het feit dat de invliegopeningen c.q. spleten in het dak weer hersteld worden, zorgt ervoor dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn op de staat van instandhouding van de gewone grootoorvleermuis. Negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van de soort worden daarom niet verwacht.

3.4 Zorgplicht en broedseizoen

Naast de soorten waarvoor de ontheffinghouder de ontheffing heeft aangevraagd kunnen ook andere soorten worden aangetroffen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Artikel 1.11 van de Wnb gebiedt een ieder voldoende zorg in acht te nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op gebieden of specifieke plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Naast de zorgplicht dient de ontheffinghouder ook rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Werkzaamheden die een negatief effect kunnen hebben op het broedsucces van vogels dienen uitgesteld te worden. Over het algemeen wordt voor het broedseizoen van vogels een periode aangehouden van 15 maart t/m 15 juli. Echter, dit kan in de praktijk per vogelsoort en per individu verschillen. Een ecologisch deskundige dient vast te stellen dat het broedseizoen voor de op het plangebied aanwezige soorten ten einde is, indien vogels in het plangebied tijdens het broedseizoen hinder kunnen ondervinden van de werkzaamheden.

4. Conclusie

Gelet op vorenstaande besluiten wij ontheffing van de Wnb te verlenen. Aan deze ontheffing zijn de voorschriften verbonden zoals vermeld in het besluit.